

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א
לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 244

אחרי מות קדושים תשע"ב

וכאשר מגיע השעיר לצלע ההר, נגלית למול עיניו התהום הפעורה והוא חושב לעצמו, "אח... איזה נוף עוצר נשימה", ומפליט: "חבל שלא הצטיידתי במצלמה... חבל שחברי נפטר כבר ואינו יכול להבין את מה שהפסיד"... ובזאת עדיין לא מסתיימות הנאותיו הגדולות – לשון של זהורית נקשרת לקרניו והשעיר מאושר על הכתר המהודר שניתן בראשו...

ואינו יודע שכל הפעלות הללו מובילות אותו אל העזאזל, ובעוד רגע קט, כאשר ידחף אותו השליח אחורנית אל התהום הנוראה – ישברו בזו אחר זו כל עצמותיו... הוא יגיע אל השדים שבמדבר, לחלקו של הס"מ, ואלו חברו זכה להיות קרבן חטאת, דמו נשפך לפני ה' בקדש הקדשים!

תאור ציורי זה הוא בבואה למתרחש בעולמנו: מביט אדם אל חברו האדוק ואומר: ראו נא, שנינו גדלנו יחד ואנחנו שווים במראה ובקומה. הוא דווקא בחור כשרוני... כמה חבל עליו! מסכן שכזה... הלך לשיבה... מה יצא לו מכך?!

ואני מאושר עד לב השמים! רכשתי השכלה וידע רב, אני משתכר בכל חדש משכורת עתק! כל מחמדי העולם פרושים לפני, הנוף שאני נחשף לו משכר ממש... טוב לי כל כך?!

אך הוא אינו יודע כי הדרך שהוא צועד בה מובילה אותו לרסוק עצמות, הוא הפוסע לעזאזל, ואלו חברו עולה ומתעלה לפסגות קדשה וטהר.

"כי ביום הזה יכפר" (טז, ל)

כשיבין האדם כי ידיו ריקניות מכל, ויכניע עצמו לפני מלכו של עולם, ביודעו את מעוט מעשיו ופחיתות ערכו, יוכל לזכות לכפר על כל עוונותיו.

הרב אהרן סורסקי בספרו **"מרבצי תורה מעולם החסידות"** מספר, כי בכל שנה, בערב יום הכפורים, היה ציבור גדול מתכנס בביתו של **הרבי ר' חיים מרדכי מסלונים**, ושם אזנו כאפרכסת לשמוע את דברי ההתעוררות שיצאו מפי קדשו.

ר' מוטל היה באותה שעה כמרחף בעולמות עליונים, פניו בערו כלפידים, וכל מילה שיצאה מפיו הרטיטה לבבות. בשנה אחת פתח ואמר:

משל למלך גדול שישב על כסא המשפט ובקש לדון את עמו. בני המדינה חפשו נואשות אחר שליח הגון שיצליח לפייס אותו ולרצות את כעסו, אולם כולם התייראו לגשת אליו.

גדולי השרים יראו, משום שחשו, שלפי ערכם גדול עוונם מנשא, וגם כל שאר נכבדי הארץ חששו לקבל על עצמם את המשימה הגדולה לבוא ולנסות לרצות אותו, משום שכל אחד ידע את מרת נפשו, והכיר בחטאים שיש בידו.

"אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימתו" (טז, א)

על סיבת מיתתם של בני אהרן, מובא בגמרא (יומא נג ע"א): "לא מתו בני אהרן אלא על שהורו הלכה בפני משה רבן". ומה היתה ההלכה שהורו: "אף על פי שהאש יורדת מן השמים, מצוה להביא מן ההדיוט".

ובספר **"מרגניתא טבא"** (דבריו מובאים בספר **ילקוט האורים**) באר את הדברים, על פי מה שידוע מדברי חז"ל, שיש ואדם החייב מיתה בידי שמים ובכל זאת הוא נצל בזכות זרעו – או בזכות הבנים הטובים העתידים לצאת הימנו, או שכבר נולדו לו, ועליו לחנכם ולהכשירם לעתיד הגדול הצפוי להם. ואם כן, תמוה, מדוע משמים המיתו את בני אהרן, הלא היה להם להנצל בזכות זרע הצדיקים שעתיד לצאת מהם?

אלא, מובא בגמרא, (ערובין סג ע"א), שיהושע מת בלא בנים, מפני שהורה הלכה בפני משה רבו. אם כן, מאחר וזהו ענשו של המורה הלכה בפני רבו, שהוא מת בלא בנים, גם לנדב ואביהו לא היו אמורים להיות בנים, שהרי מורי הלכה בפני רבן היו, ולכן מתו בעצמם מיתה בידי שמים, כי לא היה זרע כשר עתיד לצאת מהם שבכחו להגן עליהם מפני המיתה.

"ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל" (טז, ח)

רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל באר את ענין שעירי יום הכפורים, זה לה' וזה לעזאזל באופן הבא:

שעיר עזים אינו מסוגל, כידוע, לחשוב. אולם, הבה ננסה לצייר את מחשבותיו של השעיר לעזאזל, אלו היה חושב:

"ראו נא את הקורה עמי ועם חברי! שנינו נולדנו באותו הכפר, ביחד גדלנו, וזה לצד זה יצאנו למרעה, אולם הוא אדוק ונבחר להיות לה', ואני נבחרתי לעזאזל.

"מה יצא לחברי מכך שנבחר לה'! הוא נשחט במהירות וכל האפשרויות נחסמו עבורו. ואני, לעומתו, עודני חי! ולא רק זאת, הביטו וראו: אותו אדם שעומד שם כבר מאתמול, ממתין במיוחד עבורי מיום האתמול, על מנת להוציא אותי לטיול מענין... וגם גשר מיוחד בנו עבורי... עיני זוכות לראות עולם ומלואו, ואיני מסוגר לי בתוך ד' אמות כחברי האדוק".

תוך כדי הטיול עוצר השליח בעשרה מקומות ושליחים קבלו את פני האיש המשלח, והשעיר התענג על הכבוד הגדול שהוא זכה לו: כדי לפגוש בו על אם הדרך, לא התפללו אותם עשרה יהודים במנין ביום זה! "כל הטרחה המרובה הזו", המשיך לחשוב, "נועדה כדי שארגיש טוב... כמה חשוב אני בעיניהם ובעיני... כמה חבל שחברי האדוק לא זכה לכך..."

לומר שהרי הבן מצוה על יראתו, ונמצא שזו מלאכה שאינה צריכה לגופה, ומתר לעשותה, כי מדאורייתא אינה נחשבת מלאכה. על זה מחדשת התורה שאפילו באופן כזה אל תשמע בקולו.

והחיד"א כתב שטמון כאן חדוש נוסף: קורה לפעמים שהאב אינו פושע כלל כשהוא אומר לבנו לחלל שבת. כיצד? באופן שהאב עצמו עדיין לא קיבל את השבת, והבן כבר קיבל.

היה מקום, אפוא, לומר שדווקא בשאר כל המצוות, כגון שהאב אומר לו לאכל חזיר, כיון שהאב פושע, לא עושה מעשה עמך – אין הבן מחויב לשמוע בקולו. אבל כאן, שבבקשתו לעשות מלאכה אין שום חסרון, שהרי אצלו עדיין לא שבת, ורק הבן – הוא זה שקיבל על עצמו שבת, אולי כן מוטל על הבן לשמוע בקולו.

באה התורה ומחדשת שאף על פי כן לא ישמע בקולו, כי אצלו כבר שבת.

"וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם" (וי, י)

הנה במתנות כהנה [שהוזכרו בסוף פרשת קרח], ציוונו הקב"ה לתת חלב דגן ותירוש, היינו את הטוב והמשובח ביותר, ואלו כאן במתנות עניים נצטוונו להביא מן הדברים הפחותים. מה פשר הדבר?

באר רבי **זלמן סורוצקין** זצ"ל: כאשר האדם נותן מתנות לכהן, לא אכפת לו לתת לו גם את הטוב והמשובח, כי הוא עושה חשבון: הכהנים לא קבלו חלק בארץ ואני כן, לכן מגיע להם משהו. אני, אמנם, עבדתי בשדה, אך הכהן גם עבד בבית המקדש ומגיעה לו נתינה מכבדת. לעמת זאת העני, הלא הוא קבל חלק בארץ, ומדוע אתן לו מחלקי?!...

ראתה התורה שענין הנתינה לעני קשה על האדם, ולכן ציוונו לתת לעני רק את החלקים הללו שבקצה השדה, את השכחה, את הפרט ואת העוללות, שכל אלו לא מתאימים לאדם מוצלח כמודך, אבל לעניים כן...

מסופר על **רבי אליהו אליעזר דסלר** זצ"ל, ששאל פעם גביר שהיה רגיל לקנות חליפות לבחורי ישיבה עניים: "מאיזה סוג בד אתה תופר לבחורים את החליפות?"

ענה הגביר: "אני תופר להם מבד רגיל".
"ולעצמך, אתה קונה חליפות מבד משובח?", המשיך הרב ושאל.

"כן, ודאי".

אמר לו הרב דסלר: "אם כך, אינך סוחר ממולח!... הרי לעצמך הנך קונה חליפה פעמים בשנה. אם כן, אינך צריך בד משובח, שהרי החליפה אפילו אינה מספיקה להתבלות. לעמת זאת החליפות שאתה קונה לבחורים – הן החליפות שילוו אותך לנצח נצחים, ואותן ודאי צריך לתפור מהבד המשובח ביותר..."

לבסוף החליטו כל אנשי המדינה לבחור באדם בזוי ופחות מכולם, באיש מחוסר כל, שכל בגדיו קרועים ובלויים. הוא יהיה האיש שיוכל להכנס אל המלך, אמרו, רק לו יש פתחון פה לפני המלך.

כאן געה ר' מוטל בבכיה גדולה ומרה ורק בקושי רב הצליח להוציא מפיו את המלים הבאות:

בא השליח הבזוי בלב נשבר, עמד לפני המלך ואמר בתחנונים: "הבה המלך נשלים בינינו, הבה נתפיס אותה עמנו ואנו אתך"...

פרשת קדושים

"איש אמו ואביו תיראו" (יט, ג)

בעלון התורני **"פרי חיים"** הוצא על ידי הרב **שניידר** על פי דבריו של **רבי אהרן לייב שטינמן** שליט"א מובאים הדברים הבאים:

איתא בתנחומא (קדושים טו): "מי הקדימני ואשלם... מי הוא זה שהקים כבוד לאבותיו ולא נתתי לו בנים", כלומר בזכות מצות כבוד אב ואם זוכה הבן בילדים משלו!

בתקופה האחרונה השתמשו בסגולה זו בני זוג, אשר המתו במשך שנים רבות להפקד בזרע של קיימא, לאור דברי חז"ל אלו, עודד אותם הרב שטיינמן להשתדל בכבוד הורים, והם, אכן, עברו לגור עם סב המשפחה, שהיה מוגבל ונוזקק לעזרה, ותוך זמן קצר נפקדו בעצמם.

אולם, ברור, כי לכל כלל ישנם יוצאים מן הכלל, והנה, ה"חזון איש" זצ"ל, אף שהיה מופלג בכבוד אב ואם, מכל מקום לא זכה לילדים, ויתכן כי מן השמים ראו שהוא יגדל בתורה יותר ללא ילדים, ואין אנו יכולים לחשב חשבונות שמים.

"איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו" (יט, ג)

ברש"י: סמך שמירת שבת למורא אב, לומר: אף על פי שהזהרתיך על מורא אב, אם יאמר לך חלל את השבת אל תשמע לו, וכן בשאר כל המצוות.

רש"י מדגיש שדין זה שלא לשמוע בקול האב אם אומר הוא לעבור על צווי ה', נאמר בכל המצוות. אם אביו, למשל, מבקש ממנו לאכול חזיר או לא לשלוח את האם – גם שם ישנה מצוה לא לשמוע לאבא.

אם דין זה אמור בשאר כל המצוות, מדוע רמזה זאת התורה דוקא לגבי שמירת השבת?

והנה, נפסק להלכה, שהעושה בשבת מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור.

לפי זה יש לדון באופן שאדם נאלץ לעשות מלאכה בשבת מחמת שאחר כופהו לעשותה [באמצעות איום שיהרגהו וכדומה], האם מלאכתו תחשב מלאכה שאינה צריכה לגופה?

פסק **המהרי"ט** (שרש קלו), שבמקרה כזה אין להחשיב את פעולתו כמלאכה שאינה צריכה לגופה.

ממילא, כשאב אומר לבנו לעשות מלאכה בשבת, נתן היה

